

IZVJEŠĆE O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU

Naslov dokumenta	NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA I PRIJEDLOG ISKAZA O PROCJENI UČINAKA PROPISA ZA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo kulture
Svrha dokumenta	<p>Donošenjem predloženoga Zakona ujednačit će se postupak utvrđivanja svojstva kulturnog dobra i postupak utvrđivanja prestanka svojstva kulturnog dobra, vremenski će se ograničiti pravo prvokupa u kulturno-povijesnim cjelinama, uskladit će se odredbe o davanju koncesija sa Zakonom o koncesijama, te produljiti vrijeme na koje se daje koncesija na kulturnom dobru na vrijeme do devedeset i devet godina te će urediti postupanje u slučaju kada postoje različiti pravni režimi i ovlaštenici prilikom davanja koncesije, uredit će se način utvrđivanja posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra u postupku izdavanja lokacijske dozvole i građevinske dozvole, uredit će se utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra za gradnju jednostavnih i drugih građevina te radova unutar kulturno-povijesne cjeline za koje nije potrebno ishoditi građevinsku dozvolu, uredit će se izdavanje prethodnog odobrenja za radnje koje bi mogle prouzročiti promjene na kulturnom dobru, odnosno koje bi mogle narušiti cjelovitost kulturnog dobra, uredit će se postupanje nadležnog tijela ako nadzirana osoba ne postupi po rješenju inspektora, uvest će se nadzor nad prometom pokretnih kulturnih dobara, utvrdit će se način, sastav i način imenovanja Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra, uredit će se prekršajne odredbe.</p>
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrtu?	<p>O Nacrtu iskaza o procjeni učinaka propisa za nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara s konačnim prijedlogom zakona provedeno je internetsko savjetovanje 20. rujna 2013. do 20. listopada 2013. te su svi predstavnici zainteresirane javnosti bili pozivani da dostave svoje načelne primjedbe i prijedloge na cjelokupni tekst i nije bilo primjedbi. Za isti dokument održano je i javno izlaganje 18. listopada 2013. godine.</p> <p>O Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara s Konačnim prijedlogom Zakona i o Prijedlogu iskaza o procjeni učinaka propisa za Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara s konačnim prijedlogom zakona provedeno je javno internetsko savjetovanje u razdoblju od 25. travnja 2014. do 27. svibnja 2014. godine, te su svi predstavnici zainteresirane javnosti bili pozivani da dostave svoje načelne primjedbe i prijedloge, kao i konkretne primjedbe i prijedloge na pojedine članke.</p> <p>Također su obavljane konzultacije s predstavnicima Ministarstva turizma, Ministarstva unutarnjih poslova, Državnog ureda za upravljanje državnom imovinom,</p>

	Ministarstva uprave, Ministarstva gospodarstva te Ministarstva zaštite okoliša i prirode.	
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način?		<i>Internetska stranice Vlade</i>
	X	<i>Internetske stranice tijela nadležnog za izradu nacrtu stranice</i>
		<i>Neke druge internetske stranice</i>
Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje?	Svi dokumenti su obavljani na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i to: 1. Nacrt prijedloga Iskaza – 20.09.2013. do 20.10.2013. 2. Nacrt prijedloga Zakona i Prijedlog iskaza – 25.4.2014. do 27. svibnja 2014. godine	
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?	Na Nacrt prijedloga iskaza – nije bilo primjedbi ni očitovanja Na Nacrt prijedloga Zakona i Prijedlog iskaza očitovanja su dostavili: - Hrvatski restauratorski zavod, - Srpsko narodno vijeće, - Documenta – centar za suočavanje s prošlošću	

ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI

1. DOCUMENTA – CENTAR ZA SUOČAVANJE S PROŠLOŠĆU

1) Predloženim Nacrtom zakonodavac propušta priliku za poticanje sustavne obnove više od 3.000 srušenih i oštećenih antifašističkih spomenika.

Primjedba općenite naravi –Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara se odnosi na sva kulturna dobra bez obzira u kojem povijesnom razdoblju su nastala. Prema Zakonu za kulturno dobro mora biti utvrđen vlasnik koji je dužan postupati s kulturnim dobrom s dužnom pažnjom, čuvati ga i redovito održavati, te u tu svrhu participirati u programima Ministarstva kulture radi dobivanja sredstava iz državnog proračuna za obnovu kulturnih dobara.

2) Predloženi Nacrt propušta priliku za uključivanje kompetentnog tijela (primjerice Hrvatskog vijeća za kulturna dobra) u proceduri stjecanja svojstva kulturnog dobra već dapače predviđa brisanje članka koje predviđa obavezno pribavljanje mišljenja Vijeća prije brisanja iz Registra kulturnih dobara. Takva procedura dopušta donošenje odluka o stjecanju svojstva kulturnog dobra bez konzultacije s stručnim tijelima, poput stručnih povjerenstava koja po potrebi može osnovati Vijeće. U praksi su se pokazale loše strane takvog rješenja.

Primjedba nije utemeljena. Naime, čelnik ustrojstvene jedinice Ministarstva kulture za zaštitu kulturne baštine utvrđuje svojstvo kulturnoga dobra na temelju pripremljenog prijedloga i priložene dokumentacije nadležnog tijela, te stručnog vrednovanja i konačnog prijedloga Stručnog povjerenstva za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra. Navedeno Stručno povjerenstvo se imenuju iz redova stručnih djelatnika ustrojstvene jedinice za zaštitu kulturne baštine, vodeći računa da u njemu budu zastupljene odgovarajuće struke iz područja djelatnosti koje su od interesa za zaštitu kulturne baštine. Hrvatsko vijeće za kulturna dobra je prije svega stručno savjetodavno tijelo.

3) *članak 3.*

Člankom 3. briše se čl. 15 stavak 2. kojim se propisuje da je za donošenje rješenja o prestanku svojstva kulturnog dobra potrebno prethodno mišljenje Hrvatskog vijeća za kulturna dobra.

Protivimo se predloženoj izmjeni jer bi dopustila mogućnosti da se svojstvo kulturnog dobra može uskratiti bez dodatnih konzultacija s Hrvatskim vijećem za kulturna dobra. Takva procedura ostavljala bi mogućnost da se srušeni i oštećeni spomenici (poput spomenika Vojina Bakića na Petrovoj gori i u

Kamenskoj) u konačnici izbrišu iz Registra čime bi se proces njihovog uništavanja (u slučaju spomenika na Petrovoj gori) i rušenja u slučaju spomenika u Kamenskoj) doveo do konačnog zaborava.

Smatramo da bi puno bolje rješenje bilo ujednačavanje procedure na način da se sudjelovanje Hrvatskog vijeća za kulturna dobra predvidi i u proceduri stjecanja svojstva kulturnog dobra. Ukoliko to rješenje nije primjereno zbog prezauzetosti članova i članica Vijeća želimo potaknuti raspravu o pronalaženju primjerenog rješenja za uključivanje drugog kompetentnog tijela u proces stjecanja svojstva kulturnog dobra, kao i u brisanje iz Registra kulturnih dobara.

Ne prihvaća se – iz razloga jer će sukladno navedenoj izmjeni Povjerenstvo na čiji je prijedlog utvrđeno svojstvo kulturnog dobra, donositi i prijedlog o prestanku svojstva kulturnog dobra. Navedeno Povjerenstvo sastavljeno je od stručnjaka mjerodavnih za odlučivanje o ovom pitanju.

2. HRVATSKI RESTAURATORSKI ZAVOD

1) *II.1.Ocjena stanja, str. 4. II odlomak*

Sastav i način imenovanja Hrvatskog vijeća za kulturna dobra kao tijela koje je osnovano radi praćenja i unaprjeđivanja stanja kulturnih dobara potrebno je urediti na način da se omogući imenovanje istaknutih stručnjaka u to tijelo, a imajući u vidu da to tijelo ima većinu članova (tri člana – op. a.) koji su članovi po položaju kao ravnatelji određenih institucija, koje izravno većim dijelom ne provode ovaj Zakon. Naglašavamo da podcrtano ne odgovara stvarnom stanju: navedene institucije postupaju po ovom Zakonu, a broj članova po položaju ne čini većinu članova Hrvatskog vijeća za kulturna dobra.

Prema stvarnom stanju 3 člana su po položaju a 2 člana predstavnika institucija, dakle većina članova nisu stručnjaci iz područja zaštite kulturnih dobara. Navedenim obrazloženje htjelo se naglasiti da postoji potreba sastavljanja Hrvatskog vijeća za kulturna dobra od članova koji su istaknuti stručnjaci u području zaštite kulturnih dobara.

2) *čl. 6. t. 2.*

Predlažemo izmijeniti tekst na slijedeći način:

10. konzervatorski elaborat je stručni dokument koji sadrži grafički i tekstualni dio, obuhvaća analizu stanja, valorizaciju i mjere očuvanja pojedinačno zaštićene građevine, koji se izrađuje za potrebe zahvata koji bi mogli utjecati na promjenu stanja odnosno svojstva kulturnog dobra, te za postojeću građevinu unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline za koju bi se temeljem provedenih istraživanja utvrdilo svojstvo kulturnog dobra.

Također napominjemo da "tehničko stanje" nije pojam koji je definiran Zakonom.

Ne prihvaća se – smatramo da dio rečenice „te za postojeću građevinu unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline za koju bi se temeljem provedenih istraživanja utvrdilo svojstvo kulturnog dobra“ nije jasan.

3) *čl. 12. st. 3.*

Predloženi tekst o javnoj objavi rješenja obuhvaća nekoliko alternativa (oglasna ploča nadležnog tijela, objava rješenja u dnevnim novinama, internetska stranica ili drugi prikladan način) dok se u zadnjoj rečenici spominje samo objava u dnevnim novinama što implicitno podrazumijeva da je to obavezni način objave. Mišljenja smo da bi trebalo dodatno pojasniti gdje se takvo rješenje obavezno objavljuje (umjesto odnosno uz navođenje alternativa).

Ne prihvaća se – navedena odredba preuzeta je iz Zakona o općem upravnom postupku.

4) *čl. 40.*

Ovaj članak ograničava samo rok u kojem se vraća iznos, a ne definira niti da li se iznos amortizira (umanjuje) protekom vremena ili niti da li se on revalorizira (uvećava za vrijednost inflacije), odnosno kako se to ostvaruje kada nije provedeno etažiranje ili kada vrijednost uloženi sredstava premašuje vrijednost koju je moguće ostvariti pri prodaji (primjer palača Bajamonti-Dešković u Splitu).

Prihvaća se.

5) čl. 42. st. 2.

Smatramo da bi se izuzetak trebao odnositi i na pokretna kulturna dobra u vlasništvu vjerskih zajednica.

Nadalje, postavlja se pitanje što je s nekretninama u vlasništvu vjerskih zajednica a koje se ne koriste u vjerske svrhe (nema vjernika, ruševine i dr.)? Napominjemo da se ovim izuzimanjem vjerskih zajednica korisnici sredstava državnog proračuna dovode se u neravnotežan položaj.

Ne prihvaća se – naime navedeni članak se odnosi na založno pravo na kulturnim dobrima a založno pravo se ne upisuje za pokretna kulturna dobra. Nadalje ova odredba se uvodi iz razloga što je Ugovorom između Svete Stolice i Republike Hrvatske ugovorena suradnja na području odgoja i kulture, a za upis založnog prava na kulturnoj baštini je potrebno odobrenje Svete Stolice. U tom smislu upis založnog prava na nepokretnim kulturnim dobrima u vlasništvu vjerskih zajednica predstavlja nepoštivanje navedenog Ugovora.

6) čl. 60. st. 2. i čl. 61. st. 2.

Predlažemo da se iz oba spomenuta stavka trebaju brisati riječi "iz članka 100." i umjesto njih dodati "sukladno ovom Zakonu". Naime, na sada predloženi način bi Hrvatski restauratorski zavod mogao biti ograničen u izradi konzervatorskih elaborata što je u suprotnosti s njegovom osnovnom svrhom određenom aktom o osnivanju. Svrha ove opaske je ukloniti dvojbu (na predloženi ili neki drugi način, primjerice upućivanjem na čl. 95.) može li Hrvatski restauratorski zavod izrađivati konzervatorske elaborate.

Ne prihvaća se – Hrvatski restauratorski zavod je javna ustanova koja je osnovana posebnom Uredbom Vlade Republike Hrvatske kojom su propisane djelatnosti te javne ustanove.

7) čl. 61. st. 4.

Pogrešno se navodi "....nadležno tijelo umjesto posebnih uvjeta iz stavka 1.ovog članka, izdaje potvrdu glavnog projekta." Termin potvrda glavnog projekta ne može se koristiti u smislu ovog Zakona jer je isti reguliran, odnosno koristi se u posebnim zakonima kojima se regulira materija gradnje i prostornog uređenja. Navedeni termin u spomenutim Zakonima nije upravni akt.

Navedenom odredbom Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara se usklađuje sa Zakonom o gradnji i Zakonom o prostornom uređenju.

8) čl. 61.a st. 1.

Pogrešno se navodi „Za gradnju jednostavnih i drugih građevina.....za koje sukladno posebnom propisu kojim se uređuje gradnja.....“

Termin za gradnju jednostavnih i drugih građevina u smislu ovog Zakona ne može se koristiti jer je isti reguliran, odnosno koristi se u posebnim zakonima kojima se regulira materija gradnje i prostornog uređenja. U Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara trebalo bi navesti na koje se građevine to odnosi (grobnice, rampe, ograde, kiosci i dr.)

Posebni propis podrazumijeva druge zakone.

Ne prihvaća se – nije moguće nabrojiti sve građevine na koje se odredba odnosi. Ovom odredbom se također Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara usklađuje sa Zakonom o gradnji u kojem je definiran pojam „jednostavne građevine“, a ova odredba Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara upućuje na poseban propis kojim se uređuje gradnja, dakle Zakon o gradnji.

9) čl.61. a st. 3.

Pogrešno se navodi „.....na temelju glavnog projekta, investitor je dužan prije započinjanja radova ishoditi potvrdu glavnog projekta koju izdaje nadležno tijelo.....“

Termin potvrda glavnog projekta u smislu ovog Zakona ne može se koristiti jer je isti reguliran odnosno koristi se u posebnim zakonima kojima se regulira materija gradnje i prostornog uređenja. Primjedba st. 4., st. 5.kao i prethodno u čl. 61. st. 3.

Vidi objašnjenje pod 8)

10) čl. 62. st. 2.

„.....sanacija i adaptacija, izrada faksimila kulturnog dobra u smislu.....“

Dodati „izrada faksimila“ (ukoliko se kulturno dobro ruši i ponovo obnavlja), jer se dosadašnji termin rekonstrukcija drugačije tumači u našem Zakonu (gdje rekonstrukcija ne podrazumijeva rušenje) i posebnim zakonima kojima se regulira materija gradnje i prostornog uređenja (gdje rekonstrukcija podrazumijeva rušenje i ponovnu izgradnju).

Također u članku se ne spominje tko je podnositelj zahtjeva za prethodnim odobrenjem, je li to vlasnik ili može biti (i pod kojim uvjetima) neka druga osoba. Smatramo da je potrebno to definirati.

Ne prihvaća se - Faksimil odnosno oponašak kulturnog dobra je reguliran člankom 66. predmetnog Zakona.

11.) čl. 73. st. 1.

Pogrešno se navodi „.....poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru za koje je potrebna građevinska dozvola, prethodno odobrenje ili potvrda glavnog projekta iz članka 61.a stavka 3. ovog Zakona odnosno poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru protivno građevinskoj dozvoli, prethodnom odobrenju ili potvrđenom glavnom projektu, nadležno će tijelo privremeno“

Termini (akti) građevinska dozvola i potvrda glavnog projekta ne može se koristiti u smislu ovog Zakona jer su isti regulirani odnosno koriste se u posebnim zakonima kojima se regulira materija gradnje i prostornog uređenja.

Vidi objašnjenje pod 7) i 8)

12) čl. 104.

Mišljenja smo da bi sastav Hrvatskog vijeća za kulturna dobra trebao ostati isti budući imenovani stručnjaci po položaju (ravnatelji Hrvatskog državnog arhiva, Hrvatskog restauratorskog zavoda i Nacionalne i sveučilišne knjižnice, imenovani od strane Ministra kulture) predstavljaju svojevrsni stručni garant i konstantu u djelatnosti zaštite kulturne baštine.

Vidi objašnjenje pod 1)

13) čl. 115. st. 1.

Primjedba „ 7. Obavlja radove ili radnje na kulturnom dobru bez potvrde glavnog projekta ili suprotno potvrđenom glavnom p rojektu“

Iste primjedbe kao za čl. 61. st. 3, čl. 61.a. st.3., čl. 73. st. 1. – treba predvidjeti drugačiji naziv u smislu ovog Zakona

Vidi objašnjenje pod 7) i 8)

3. SRPSKO NARODNO VIJEĆE

1) Predloženim Nacrtom zakonodavac nastavlja sa zanemarivanjem spomeničke baštine iznimne memorijalne, ali i umjetničke vrijednosti koja je tokom 1990-tih oštećena ili uništena i koja je u velikom broju slučajeva do danas nezaštićena i neobnovljena. Dobar dio te baštine svojevremeno nije bio zaštićen statusom kulturnog dobra stoga nema niti pravno-formalne osnove da se bilo koja razina vlasti i institucija posveti obnovi istih. Među kulturnim dobrima koja nisu u registru nalaze se spomenici i spomen-obilježja koja bi se, prema više kriterija, moralo obuhvatiti registrom (poput tzv. Dječjeg groblja u Sisku). I upravo zato se rješavanje naslijeđenih problema i predviđanje neke vrste evaluacije i naknadnog upisivanja u Registar treba obuhvatiti ovim zakonom, jer je to svakako početak svake institucionalne zaštite.

Važećim Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara propisan je postupak zaštite kulturnih dobara, te stoga nema zapreke da se, ukoliko postoje dobra za koja se smatra da imaju svojstvo kulturnoga dobra, podnese prijedlog nadležnom tijelu tj. konzervatorskom odjelu. Svojstvo kulturnoga dobra na temelju pripremljenog prijedloga i priložene dokumentacije nadležnog tijela, te stručnog vrednovanja i konačnog prijedloga Stručnog povjerenstva za

utvrđivanje svojstva kulturnog dobra, utvrđuje čelnik ustrojstvene jedinice Ministarstva kulture za zaštitu kulturne baštine.

2) Nacrt Zakona također ne obuhvaća spomenike i spomen-obilježja koji su također uništeni u posljednjem ratu i do danas neobnovljeni, a svojevremeno su stekli svojstvo kulturnog dobra. Na pojedinim mjestima do danas traje uništavanje i uzurpacija poput Bakićevog spomenika na Petrovoj gori na kojem se nalaze odašiljači nekoliko komercijalnih medijskih kuća i tvrtki. Zakonom se niti do sada nisu uvažavale ovakve situacije, a i u predloženim izmjenama se ne prepoznaju ovi problemi kao takvi. Time se i dalje ignorira veliko područje tzv. antifašističke baštine koja je, konzistentno općem stanju u društvu, nezaštićena od strane matičnog ministarstva i bez odgovarajućih propisa.

Vidi obrazloženje pod 1. točkom 1.

3. Zakon nadalje ne propisuje proceduru iniciranja i gradnje novih spomenika koja je na razini odluke komunalnih djelatnosti lokalnih gradova i općina. Stoga je Zakonodavac ostavio mogućnost da se bez ikakvih ograničenja podižu spomenici upitne umjetničke i memorijalne vrijednosti bez ikakvog nadzora makar nadležnih konzervatorskih odjela.

Iniciranje i gradnja novih spomenika nije obuhvaćena Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, s obzirom da citirani Zakon uređuje samo pitanja vezana za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara.

4. Člankom 3. briše se čl. 15 stavak 2. kojim se propisuje da je za donošenje rješenja o prestanku svojstva kulturnog dobra potrebno prethodno mišljenje Hrvatskog vijeća za kulturna dobra. Ova izmjena je problematična prije svega zbog mogućnosti da se svojstvo kulturnog dobra može uskratiti bez dodatnih konzultacija. Takva procedura ne bi bila dovoljno transparentna i ostavljala bi mogućnost da se jednom oštećeni ili uništeni spomenici (poput Bakićevog spomenika u Kamensko) u konačnici vrlo jednostavno izbrišu iz Registra čime bi se proces njihovog uništenja doveo do svoje konačne posljedice – institucionalnog i društvenog zaborava. Stoga ujednačavanje procedura stjecanja i gubljenja svojstva kulturnog dobra može ići u obrnutom smjeru odnosno Hrvatsko vijeće za kulturna dobra bi svakako moglo biti uključeno i u proceduru stjecanja svojstva kulturnog dobra. Ukoliko takvo ujednačavanje nije prihvatljivo, sasvim je sigurno da bi trenutni status i djelovanje Hrvatskog kulturnog vijeća bili daleko prihvatljiviji u odnosu na mogućnost da procedura stjecanja i ukidanja svojstva kulturnog dobra ne prolazi kroz neku vrstu dodatne diskusije i verifikacije.

Vidi obrazloženje pod 1. točka 3.

Troškovi provedenog savjetovanja

Provedene aktivnosti vezane za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara nisu iziskivale financijske troškove.